

ΑΠΟ ΤΗ ΒΟΥΛΗ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΤΗΤΟΣ

Περίληψη από πρακτικά της Βουλής της 9 Φεβρουαρίου)

Στή συνεδρίαση της 9 Φεβρ. συζητήθηκε η διάτυπωση του άρθρ. 23. Ο κ. Σ. Σωτηριάδης λέγει ότι είνε περιττόν ν' ασχολῆται ἡ Βουλὴ μὲ φιλολογίαν παρομοίαν πρὸς τὴν καθιερουμένην διὰ τοῦ άρθρου 23. «Θεωρεῖ τὴν διάταξιν περὶ μητρότητος ἐπικίνδυνον, διότι περὶ ποίας μητρότητος πρόκειται; Πρόκειται περὶ τῆς ἐξωγάμου τοιαύτης. Φρονεῖ ὅτι ἡ τελευταία αὐτὴ παράγραφος πρέπει νὰ παλειφθῆ, διότι δὲν ἔχει νόημα.

Ο κ. Α. Παπαναστασίου παρατηρεῖ ὅτι δὲν πρόκειται περὶ ἀπλῆς φιλολογίας, διότι ὑπάρχουν περιστάσεις, καθ' ἃς τὸ Κράτος μέχρι τοῦδε δὲν λαμβάνει ὑπ' ὄψιν τὰ βάρη τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι ἔχουν πολυμελεῖς οἰκογενεῖας· τοιαῦτα π. χ. εἶναι τὰ φορολογικὰ βάρη». Ὅσον ἀφορᾷ τὴν μητρότητα λέγει ὅτι ἡ διάταξις ἀφορᾷ καὶ τὰς ἐγγάμους μητέρας.

Σ. Σωτηριάδης. Καὶ ἀπὸ ποῦ ἐξάγετε αὐτό;

Α. Παπαναστασίου. Ὅταν ὁ νόμος λέγει ὅτι ἐφ' ὠρισμένον χρόνον πρὸ τοῦ τοκετοῦ καὶ μετ' αὐτὸν αἱ ἐργάτιδες δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἐργασθῶσιν ὁ δὲ ἐργοδότης ὀφείλει νὰ τὰς πληρώνει, ἡ διάταξις αὕτη δὲν προστατεύει τὴν μητρότητα γενικῶς; Οὔτε εἶναι δυνατὸν νὰ λεχθῆ ὅτι προάγεται ἡ ἀνηθικότης ὅταν ὁ πατὴρ ἐξ ἐξωγάμων σχέσεων ὑποχρεωθῆ νὰ συντηρῆ τὸ τέκνον του.

Ο κ. Σ. Σωτηριάδης λέγει ὅτι προάγεται ἡ ἀνηθικότης ὅταν ὁ Ὑπουργὸς ὑποχρεοῦται νὰ ἐνισχύῃ τὰς ἐξ ἐξωγάμου σχέσεων μητέρας. Ο κ. Α. Παπαναστασίου ἐρωτᾷ, ἂν ὁ κ. βουλευτὴς εἶνε Ὑπουργὸς καὶ τῷ παρουσιασθῆ μία τοιαύτη περίπτωσις τί θὰ κάμῃ. Ο κ. Σ. Σωτηριάδης ἀπαντᾷ, ὅτι θὰ ἀπολύσῃ τὴν ὑπάλληλον ἐκεῖνην.

Ο κ. Α. Παπαναστασίου λέγει ὅτι, σεβόμενος τὴν ἱερότητα τῆς μητρότητος καὶ γνωρίζων πῶς ἐξαιπατώνται ἀθῶα πλάσματα, δὲν θὰ ἀπολύσῃ τὴν ὑπάλληλον.

Ο κ. Ε. Φωτᾶκης ἀναλύων τὸ ἄρθρον θέτει ἀπλῆν ἀρχὴν κατευθυντήριον διὰ τὸν νομοθέτην πρὸς ἐξύψωσιν τοῦ θεσοῦ τοῦ γάμου. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν προστασίαν τῆς μητρότητος λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι ἀπὸ πολλοῦ ἀνεγνωρίσθη ὅτι εἴμεθα καθυστερημένοι ἐν σχέσει πρὸς τὴν προστασίαν τῶν ἐξωγάμων τέκνων, διὰ τῆς διατάξεως, ἡ ὁποία εἶνε ἐξόχως ἀνθρωπιστικὴ, δίδεται πάλιν εἰς τὸν νομοθέτην ἡ ὠθησις καὶ ἡ ὑποχρέωσις νὰ ἐξισώσῃ ὑπὸ ἔποψιν προστατευτικὴν τὰ φυσικὰ τέκνα πρὸς τὰ νόμιμα, καὶ δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχῃ δισταγμὸς πρὸς εὐδοκίαν τῆς. Καὶ ἡ διάταξις ἐξ ἄλλου τῆς ἰδιαιτέρας προστασίας τῶν πολυμελῶν οἰκογενειῶν ἀπήχησεν καλῶς εἰς ὅλην τὴν κοινωνίαν, εἶνε δὲ θεσπισμένη καὶ εἰς ἄλλο μᾶλλον πολιτισμένον κράτος. Τὸ ἄρθρον ὀφείλει ἀδιστακτικῶς νὰ ψηφισθῆ.

Ο κ. Γ. Γεωργιάδης ὑπεραμύνεται τῆς διατάξεως διότι διὰ τῆς προστασίας τῆς μητρότητος ἀποτίομεν σεβασμὸν πρὸς τὴν φυσικὴν λειτουργίαν τῆς γυναικός. Ἡ μητρότης ἐπιξετάθη εἰς ὅλα τὰ Κράτη ὄχι

μόνον διὰ θεσμῶν νομικῶν ἀλλ' ἐκ μιᾶς ἀναποδράστου ἀνάγκης καὶ τὸ γεγονός τοῦτο ὀφείλομεν νὰ ἀντιμετωπίσωμεν, ἐπιπολάζει δὲ τοῦτο εἰς τὰς ἐργατικὰς τάξεις. Τοιαύτην ἀνάγκην ἀντιμετώπισεν καὶ τὸ Ρουμανικὸν Σύνταγμα τὸ ὁποῖον ἀνέγραψε τὴν διάταξιν, διότι αἱ κοινωνικαὶ ἐκεῖναι τάξεις, δ' ἂ λόγους οἰκονομικοὺς δὲν δύνανται νὰ συνάψουν γάμους. Εὐλόγως λοιπὸν καὶ ἐνταῦθα, ὅπου ἐν μικρογραφίᾳ εἰς τὰς ἰδίας τάξεις ἔχει ἕκταπην ἢ κατάστασις αὕτη τῆς τεκνοποιήσεως ἄνευ νομίμου γάμου, εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ προστατεύσωμεν τὴν μητρότητα καλῶς δὲ ἀνεγράφη εἰς τὸ Σύνταγμα ἡ σχετικὴ διάταξις. Ἐὰν δὲν ἀναγνωρίσωμεν τὸ δικαίωμα τῆς Συνταγματικῆς προστασίας τῆς μητρότητος τότε κατ' ἀνάγκην προκειμένου περὶ ἀπόρων γυναικῶν, θὰ καταλήξωμεν νὰ ὑποστηρίξωμεν τὸ δικαίωμα τῆς ἐκτροσεως, ὅπως τοιοῦτον τι συζητεῖται ἤδη εἰς τοὺς βορείους λαούς. Κηρύσσεται ὑπὲρ τῆς παρομονῆς τοῦ άρθρου.

Ο κ. Παπαναστασίου δηλοῖ ὅτι ἡ διάταξις περὶ μητρότητος εἶνε γενικῶς προστατευτικὴ τῆς μητρότητος ἐξ οἰασθήποτε σχέσεως πηγάζουσας.

Ο κ. Χ. Λαδάς λέγει ὅτι οἱ λόγοι οἱ δικαιολογοῦντες τὴν διάταξιν εἶναι ξένοι πρὸς τὴν πατρίδα μας. Ὅτι δὲν πρέπει νὰ δίδωμεν λαβὴν εἰς ἐκβιασμούς παρὰ τῶν δήθεν παθουσῶν ὅπως μὲ τὸν νόμον «περὶ ἀποπλανήσεως κλπ.» θεωρεῖ ὅτι δὲν ὑπάρχει λόγος ν' ἀναγραφῆ ἡ διάταξις εἰς τὸ Σύνταγμα, καὶ ὅτι εἶναι ἀρμόδια ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία. Ο κ. Β. Μείμαράκης λέγει ὅτι διὰ τῆς παραγράφου αὐτῆς τροπικῶνται ὁ νόμιμος γάμος συνεπὶς νομίζει ὅτι πρέπει νὰ διαγραφῆ λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς μεταπολεμικῆς ἠθικῆς ἐκλύσεως. Ο κ. Γ. Καντιάνης ἐπιφέρει τὴν μίμησιν ξένων συνταγμάτων. Συμφωνεῖ ὅτι ἡ διάταξις περὶ μητρότητος θὰ δημιουργήσῃ ἐκβιαστάς. Ἀποκαλεῖ προστασίαν τῆς πορνείας τὴν διάταξιν περὶ προστασίας τῆς μητρότητος καὶ κηρύσσεται ὑπὲρ τῆς παντελοῦς διαγραφῆς τοῦ άρθρου, διότι ἂν τυχόν παρουσιασθῶσιν αἱ ἀνάγκαι δύνανται νὰ διευθετηθῶσιν διὰ τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας. Ο κ. Ν. Μπακόπουλος διαμαρτυρεῖται κατ' ἀρχάς διὰ τὰ λεχθέντα ὅτι ἀσυνείδητον πνεῦμα μίμησεως ἤγαγε τὴν Ἐπιτροπὴν νὰ ἀναγράψῃ εἰς τὸ Σύνταγμα τὸ συζητούμενον ἄρθρον. Δὲν δύναται λέγει νὰ μὴ ἐκφράσῃ τὴν ἐκπληξίν του διὰ τὴν αἰτίαν, καθ' ἣν κακῶς ἀνεγράφη ἡ διάταξις ἐφ' ὅσον δὲν τὴν εἶχον τὰ ἄλλα παλαιὰ Συντάγματα, διότι τότε θὰ παρεῖλκεν ἡ ἀναθεώρησις ἡ ὁποία προϋποθέτει ἐλλείψει. Ἐλέχθη ὅτι ἡ διάταξις εἶνε μίμησις ἐκ 3 ξένων Συνταγμάτων, ἀλλὰ ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ Συνταγμάτων Κρατῶν μᾶλλον ἡμῶν προηγμένων ἢ μίμησις εἶναι ἀξία ἐπιδοκιμασίας. Ἐν Ἑλλάδι εὐρίσκει ὅτι ἡ κοινωνικὴ κατάσταση καὶ τῶν τριῶν σχέσεων περὶ ὧν διαλαμβάνει ἡ διάταξις χρήζει κρατικῆς προστασίας, καὶ παράδειγμα εἶναι ὁ γάμος μεταξὺ μὴ ὑγιῶν ἀνθρώπων, διὰ τοὺς ὁποίους δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι πρέπει ὁ νόμος νὰ λάβῃ πρόνοιαν κατευθυνόμενος ἀπὸ τὴν Συνταγματικὴν διάταξιν. Ὡς πρὸς τὴν διάταξιν περὶ προστασίας τῆς

πολυτέκνου οικογενείας, ουδεμία δύναται, λέγει, να υπάρξει ἀμφιβολία ὅτι ἡ διάταξις εἶνε ἐπιβεβλημένη ἀφοῦ καὶ ἄνευ νόμου ἔχομεν ἐκδηλώσεις κοινωνικὰς τῆς προστασίας τῆς πολυτεχνίας. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἄλλη διάταξις περὶ προστασίας τῆς μητρότητος εἶνε φανερόν ὅτι θέτει φραγμοὺς εἰς πᾶσαν ἐκλυσιν τῶν ἠθῶν, διότι πῶς ἀνὴρ ἐργόμενος εἰς σχέσεις μετὰ οἰασδήποτε γυναικὸς θὰ ἔχει ὑπ' ὄψιν του καὶ τὰς συνεπείας. Ἐὰν εἰς τὰς σχέσεις ταύτας τὸ πταῖσμα βαρύνει περισσότερο τὸν ἄνδρα ἢ τὴν γυναῖκα τοῦτο εἶνε ζήτημα ποινικῆς εὐθύνης. Ἡμεῖς ὀφείλομεν νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν ἂν τέκνα ἐλθόντα εἰς τὸ φῶς ἐξ οἰασδήποτε αἰτίας, πρέπει νὰ μείνουν ἀπροστάτευτα παρὰ τοῦ Κράτους, καὶ καταλήγωμεν νὰ τα κηρύξωμεν προστατεύσιμα καὶ διὰ τοῦτο καθιερώσαμεν γενικὰς ἀρχὰς εἰς τὸ Σύνταγμα ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων θὰ ὀδηγηθῇ ὁ νομοθέτης.

Ὁ κ. Ν. Καμπάνης λέγει ὅτι, τὸ θέμα ἐξητάσθη εἰς τὴν Συνταγματικὴν Ἐπιτροπὴν, ὅπου συνεζητήθη τὸ ἄρθρον ὡς εἶχεν ἐν τῷ Συντάγματι, μετερρουμίσθη δὲ κατόπιν πολλῶν συζητήσεων. Φρονεῖ ὅτι αὐτὰ εἶναι ζητήματα νομοθετικῆς προνοίας ἀναλόγως τῆς κοινωνικῆς καταστάσεως. Ἐχομεν λέγει εἰς τὰς δημοσίας ὑπηρεσίας; πληθὺν νεανίδων καὶ ἔαν αἱ νεάνιδες φέρουν τὰ σημεῖα τῆς μητρότητος δεν θὰ δύναται νὰ τὰς ἀπολύσῃ ἡ διοίκησις διότι θὰ προστατεύωνται ἀπὸ τὸ Σύνταγμα.

Α. Παπαναστασίου. Ἡ ἐρμηνεῖα τὴν ὁποίαν δίδετε εἶναι ὡς ἔαν μία γυνὴ φέρουσα τὰ σημεῖα τῆς μητρότητος καὶ διαπράξασα ἐν ἔγκλημα φόνου νὰ μὴ δύναται νὰ καταδικασθῇ.

Μ. Κομπάνης. Λέγει ὅτι θὰ ἠμποροῦσε νὰ συγχωρηθῇ ἓνα ὀλίγημα εἰς γυναῖκας ποὺ ἔχουν ἄμεσον οικονομικὴν ἀνάγκην καὶ ὄχι εἰς τὰς ὑπαλλήλους αἱ ὁποῖαι δύναται νὰ ζήσουν διὰ τῆς τιμίας ἐργασίας των. Θεωρεῖ ὅτι εἶναι ἐπικίνδυνος ἡ προστασία τῆς μητρότητος διότι θὰ ὑπονομευθῇ ἡ οἰκογένεια, ἡ πατρὶς καὶ ἡ θρησκεία.

Ὁ κ. Α. Μπαμπάκος λέγει ὅτι ἡ Συνταγματικὴ Ἐπιτροπὴ, ὅταν ἠσχολήθη μετὰ τὴν διάταξιν περὶ προστασίας τῆς μητρότητος, ἠσθάνθη βαθεῖαν ἀνακούφισιν εὐρεθεῖσαι πρὸ θεσμοῦ πλήρους ἠθικῆς ἀξίας οἷος ὁ ὑπὸ κρίσιν. Πρόκειται λέγει, τῷ ὄντι περὶ προστασίας, ὄχι τῆς πορνείας, ὡς παρατόλμως ὑπὸ τινων ὑπεστηρίχθη, ἀλλὰ προστασίας τῆς ἱερᾶς ἐννοίας τῆς μητρότητος ἢ ὑπὲρ ἧς μέριμνα ἀποτελεῖ ὑποχρέωσιν Πολιτείας ἀξίας τῆς ἀποστολῆς της. Οὐδένα διαφεύγει ἡ χαλάρωσις τῶν ἠθῶν. Τὰ ἀδικήματα τῶν ἐκτρώσεων καὶ τῶν ἐκθέσεων ἐμφανίζονται πληγὰς χαινούσας. Τὰ κακὰ αὐτὰ ἀσφαλῶς θὰ περιορίσῃ ἡ νόμιμος προστασία τῆς μητρός, ἡ ὁποία θὰ γνωρίζῃ ὅτι θὰ τύχῃ ἡ μητρότης της περιθάλψεως καὶ μερίμνης καὶ ὄχι τῆς ἀναληθείας καὶ τῆς ἀδιαφορίας. Τὴν ἔκτασιν τῆς προστασίας ταύτης θὰ καθορίσῃ βεβαίως ὁ νόμος. Ἡ ὑπὸ τοῦ Συντάγματος πρὸς τὴν νομοθεσίαν ὑπόδειξις εἶνε τι τὸ σκοπιμώτατον. Ἡ δ' ἐπὶ τῇ βάσει τῆς κατευθύνσεως αὐτῆς δράσις τῆς νομοθεσίας τοῦ μέλλοντος θὰ ἐμφανίσῃ ἐκδηλώσιν τοῦ πολιτισμοῦ τῆς Χώρας.

Ὁ κ. Β. Ἀλεξάντος λέγει ὅτι διαβλέπει μίαν ἀντίφασιν. Δὲν δυνάμεθα νὰ ποστῶμεν τῶν διατάξεων τὰς ὁποίας ἐθέσπισεν ἡ Ἐκκλησία, τὴν ὁποίαν προσ-

τατεύει τὸ Σύνταγμα. Τὸ Γερμανικὸν Σύνταγμα τὸ ὁποῖον προστατεύει τὴν μητρότητα ἐψηφίσθη ἀπὸ σοσιαλιστικὸν καθεστῶς. Θεωρεῖ ὅτι τὰ πλεῖστα τῶν ἐκθέτων προέρχονται ἀπὸ ἀνώτερα κοινωνικὰ στρώματα, καὶ ἐκθέτονται ὄχι διὰ λόγους οικονομικούς ἀλλὰ κυρίως ἀπὸ φόβον κοινωνικοῦ σκανδάλου.

Ὅμιλοῦν κατόπιν γενικώτερα διὰ τὴν κατάστασιν τῶν ἠθῶν οἱ κ. κ. Κ. Καλκάνης, Α. Μέρος καὶ Α. Μπαμπάκος καὶ ἡ συζήτησις κηρύσσεται περαιωμένη.

Γίνεται κατόπιν ψηφοφορία δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ἐπὶ τῆς πρώτης παραγράφου τοῦ 23ου ἄρθρου καθ' ἣν «ἡ μητρότης ἀπολαύει τῆς προστασίας τοῦ Κράτους».

Ἐψηφισαν ἐν ὄλῳ 165. Ὑπὲρ τῆς διαγραφῆς τοῦ ἄρθρου 83 καὶ κατὰ τῆς διαγραφῆς 82.

(Περίληψη ἀπὸ τὰ πρακτικὰ τῆς Βουλῆς).

**

Ποιοὶ ἐψηφισαν ὑπὲρ τῆς προστασίας τῆς μητρότητος.

82 βουλευτὲς μετὰ τὴν ψῆφον τῆς 9 Φεβρ. ἀναγνώρισαν τὴν ἱερότητα τῆς μητρότητος. Εἶναι τιμὴ γι' αὐτοὺς καὶ γιὰ τὸ Ἑλληνικὸν κοινοβούλιον ποὺ ἔδειξαν πῶς ὑπάρχουν καὶ Ἕλληνες ποὺ ἀναγνωρίζουν τὸ ἀνθρώπινο δίκαιο καὶ ποὺ ἔχουν τὸ θάρρος νὰ τὸ κηρύξουν ἀδιαφορώντας καὶ γιὰ τὶς δημοκοπίες περὶ θρησκείας καὶ πατριδὸς ποὺ κάθε τόσο τις παρουσιάζουν ὅσοι θέλουν νὰ κερδίσουν μετὰ τὸ μέρος τους εὐκόλες ἐπιδοκιμασίας καὶ πρὸς μᾶς θυμίζον τοὺς τενόρους τῆς παλαιᾶς Ἰταλικῆς ὄπερας ποὺ σταματοῦν σὲ μιὰ κορώννα γιὰ νὰ προκαλέσουν τὰ χειροκροτήματα τοῦ κοινού. Μετὰ ἀληθινὴ ὑπερηφάνεια ἀναγράφομεν τὰ ὀνόματα τους.

Μιχ. Ἀργυροπούλου, Γ. Γεωργιάδης, Γ. Ἐμπειρίκος, Γ. Καλογεράς, Α. Μπαμπάκος, Ἀντ. Στρατηγόπουλος, Γ. Τσακανίκας, Α. Γρηγοριάδης, Ν. Μπακόπουλος, Α. Κουτσοπέταλος, Γ. Μικρός, Β. Σαγιάς, Α. Θεοδορίδης, Κ. Ὁρφανός, Χ. Πανταζίδης, Α. Παπαναγιώτου, Β. Χατζηλιάς, Θ. Παπαστρατῆς, Π. Χατζηπάνος, Θ. Γούκος, Γ. Κοκκινάκης, Κ. Πολυχρονάκης, Ἀρ. Βουτυράς, Ζ. Βεντούρας, Δ. Εὐθυμιάδης, Α. Ἰασωνίδης, Μεντὲς Λιάο Μεσαιζῆς, Κ. Μονζενίδης, Ἀλ. Παπαναστασίου, Γρ. Παπανικολάου, Σολάο Μπουχόρο Δαυίδ, Ἀλ. Μελάς, Α. Μπότσαρης, Ἀλ. Μυλωνᾶς, Σπ. Χασιώτης, Γ. Ἐξηγητάκης, Αὔγ. Θεολογίτης, Στ. Νικολαΐδης, Γ. Τσουταρίδης, Α. Ἀνδρεάδης, Γ. Βαρβούτης, Ν. Κουπαροῦσος, Π. Παπαδόπουλος, Π. Εὐριπαῖος, Περ. Μαζαράκης, Ε. Γκλαβάνης, Ε. Μάξιμος, Α. Μέρος, Ροῦσσοσ Κούνδουρος, Γ. Καλδῆς, Β. Καπαπαναγιώτης, Α. Σάλτας, Κ. Σίμος, Π. Διαμαντόπουλος, Ἐμ. Μαχαίρας, Γ. Προυκάκης, Κ. Μαζαράκης, Α. Τσιώκος, Θ. Χαβίνης, Κ. Καλκάνης, Εὐ. Φωτάκης, Ἀν. Μπακάμπασης, Χαβούζης Ὁσμάν Ἀλῆ Γκαλήπ, Σουκοῖη Μαμουτὶ Ὀγλοῦ, Ἀθ. Σινόκας, Ν. Βλιάμος, Κ. Πετσάλης, Ἀδάμ Ἐξαρχος, Σ. Ζούκας, Γ. Σίδερης, Α. Σαχτούρης, Σπ. Κρεμεζῆς, Γ. Βαλαῆς, Φ. Δραγούμης, Ν. Κυριακόπουλος, Α. Τζίμας, Μ. Βολουνδάκης, Ἀρ. Μητσοτάκης, Γ. Σήφακας, Α. Ἀνδρεάδης καὶ Α. Παχνός.